Popis předmětu

Pracoviště / Zkratka	KAS / BZPHP			**Akademický rok**	2025/2026
Název	Paliativní a hospicová péče			**Způsob zakončení**	Zápočet
Akreditováno/Kredity	Ano, 4 Kred.			**Forma zakončení**	Kombinovaná
Rozsah hodin	Přednáška 12 [HOD/SEM] Cvičení 12 [HOD/SEM]				
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	**Zápočet před zkouškou**	Ne
Letní semestr	20 / -	7 / 20	0 / 0	**Počítán do průměru**	N
Zimní semestr	0 / 0	0 / 0	0 / 0	**Min. (B+C) studentů**	nestanoveno
Rozvrh	Ano			**Opakovaný zápis**	NE
Vyučovací jazyk	Čeština			**Vyučovaný semestr**	Letní semestr
Volně zapisovatelný předmět	Ne			**Počet dnů praxe**	0
Hodnotící stupnice	S|N				
Počet hodin kontaktní / **Automat. uzn. záp. před zk.**	Ne				
Periodicita	každý rok				
Periodicita upřesnění					
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty,které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem předmětu je objasnění specifik psychosociální péče o dlouhodobě nemocné, chronicky nemocné, pacienty s infaustní prognózou a dětské pacienty, včetně modelování a nácviku poskytování takové profesionální péče, jejímž cílem je zachování autonomie a lidské důstojnosti klienta stejně jako ošetření potřeb rodiny nemocného. Cílem předmětu je vysvětlení paliativní péče, thanatologie a principů doprovázení u dospělých i dětských pacientů, včetně doprovázení jejich rodin a blízkých.

Požadavky na studenta

Požadavky k připuštění k zápočtu:
Účast na cvičeních (2 omluvené absence, v případě blokové výuky 1 omluvená absence)
Aktivní účast na cvičeních

V případě splnění uvedených podmínek může studující absolvovat zápočtový test.
Zápočet bude udělen po úspěšném zvládnutí písemného testu v souladu s bodovým hodnocením Studijního a zkušebního řádu OU.
Body Zápočet OU
91 - 100 započteno
81 - 90
71 - 80
61 - 70
51 - 60
0 - 50 Nezapočteno.

Obsah

1. Úvod do problematiky, vymezení základních pojmů, multidisciplinární tým, úkoly a role jednotlivých pracovníků v péči o dlouhodobě nemocné, komplexní péče o dlouhodobě nemocné a nástin základních principů takto pojaté péče o klienty.
2. Sdělení diagnózy. Principy sdělování špatné zprávy, následná péče s nemocným a jeho rodinou. Spolupráce s lékaři, předávání informací v rámci multidisciplinárního týmu. Informovaný souhlas. Spolupráce s dalšími zařízeními v rámci systému pomoci.
3. Úvod do paliativní péče, koncepce paliativní péče v ČR, Specifika poskytování paliativní péče v různých prostředích (nemocnice, léčebné ústavy, zařízení následné péče, zařízení sociální péče, domácí prostředí, specializovaná zařízení paliativní péče).
4. Psychologická a sociální péče o dlouhodobě nemocné a umírající. Základní formy psychické pomoci dlouhodobě nemocným a umírajícím pacientům. Práce s rodinou a blízkými.
5. Psychosomatické změny ve stáří - psychologie zdravého a somaticky nemocného člověka. Symptomy v paliativní péči.
6. Význam potřeb a jejich stimulace, frustrace a saturace základních potřeb dlouhodobě nemocných. Psychosociální aspekty bolesti - psychologické přístupy ke zvládání bolesti.
7. Specifika poskytování dětské paliativní péče, indikační nástroje (PaPaS) v dětské paliativní péči a jejich užití v praxi, potřeby dítěte, komunikace s dětskými pacienty dle věkových kategorií, potřeby rodin a saturace těchto potřeb, podpora sourozenců a širší rodiny, možnosti síťování v rámci spolupracujících organizací a služeb
8. Specifika perinatální péče. Prenatální a perinatální ztráta, podpora rodičů a rodiny po ztrátě.
9. Komunikace s dlouhodobě nemocným, se seniorem. Dopad nesprávné komunikace na pacienta. Komunikační bariéry.
10. Problematika thanatologie. Setkání s nemocí, terminální fáze onemocnění, ztráta blízkého člověka a prožívání zármutku. Doprovázení těžce nemocných. Nahromadění truchlení. Práce s příbuznými, truchlení - normální a patologické, péče o pozůstalé.
11. Problematika eutanazie a asistované sebevraždy, sebevražednost dlouhodobě nemocných, prevence suicidálních tendencí.
12. Hospicové hnutí u nás a v zahraničí, APHPP - Asociace poskytovatelů hospicové paliativní péče.
13. Duchovní péče - plánování a strategie, hodnocení duchovních potřeb, pastorační péče, doprovázení umírajících. Porozumění existenciálním a duchovním aspektům prožívání pokročilého onemocnění. Péče o psychickou a existencionální tíseň.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** ThLic. Václav Tomiczek, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** Mgr. Bc. Alexandra Čubová (45%), ThLic. Václav Tomiczek, Ph.D. (45%)
- **Cvičící:** Mgr. Bc. Alexandra Čubová (45%), doc. Mgr. Lenka Krhutová, Ph.D. (10%), ThLic. Václav Tomiczek, Ph.D. (45%)
- **Examinátoři:** ThLic. Václav Tomiczek, Ph.D.

Literatura

- **Základní:** SVATOŠOVÁ, M. *Hospice a umění doprovázet.*. Kostelní Vydří - Karmelitánské nakl.: APHPP, 2008. ISBN 978-80-7195-307-4.
- **Základní:** Macková, M. *Jak se vyrovnat s emocionální bolestí? Průvodce pro ty, jejichž blízký je smrtelně nemocný.*. Ruda nad Moravou - 1. vyd. (vydala ve vlastním nákladu Marie Macková, 2008. ISBN 978-80-254-2247-2.
- **Základní:** Vorlíček, J., Adam, Z. a kol. *Paliativní medicína*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0279-7.
- **Základní:** Theová, A. M. *Paliativní péče a komunikace*. 1. vyd. Brno . Společnost pro odbornou literaturu, 2007. ISBN 978-80-87029-24-4.
- **Základní:** Payneová, S., Seymourová, J., Ingletonová, Ch. *Principy a praxe paliativní péče*. 1. vyd. Brno . Společnost pro odbornou literaturu, 2007. ISBN 978-80-87029-25-1.
- **Základní:** STUDENT , J., MŰHLUM., A., STUDENT, U.:. *Sociální práce v hospici a paliativní péče*. Praha: H&H, 2006. ISBN 80-7319-059-1.
- **Doporučená:** TOŠNEROVÁ, T. *Ageismus. Průvodce stereotypy a mýty o stáří*. Praha: Ambulance pro poruchy paměti, 2002. ISBN 8023895060.
- **Doporučená:** Byock, I. *Dobré umírání*. 1. vyd. Praha: Cesta domů, 2005. ISBN 80-7021-797-9.
- **Doporučená:** MUNZAROVÁ, M. *Eutanazie nebo paliativní péče*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1025-0.
- **Doporučená:** Haškovcová, H. *Informovaný souhlas. Proč a jak?*. Praha: Galén, 2007. ISBN 978-80-7262-497-3.
- **Doporučená:** Haškovcová, H. *Manuálek o etice*. Praha: IDV SZP - 1. vyd., 2000. ISBN 8085824876.
- **Doporučená:** Kubler-Ross, E. *O smrti a umírání*. Jinočany: PRaha H a H, 1992. ISBN 978-80-262-0911-9.
- **Doporučená:** Kubler-Ross, E. *Otázky a odpovědi o smrti a umírání*. Praha: H a H Jinočany, 1995. ISBN 978-80-262-0911-9.
- **Doporučená:** SLÁMA, O., KABELKA, L., VORLÍČEK, J ET AL. *Paliativní medicína pro praxi*. Praha: Galén, 2007. ISBN 978-80-7262-505-5.

- **Doporučená:** O'CONNOR, M., ARANDA, S. *Paliativní péče pro sestry všech oborů*. Praha: Grada, 2006. ISBN 9788024712956.
- **Doporučená:** Yalom, I. D. *Pohled do slunce. O překonávání strachu ze smrti.*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-262-0104-5.
- **Doporučená:** Křivohlavý, J. *Psychologie nemoci*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0179-0.
- **Doporučená:** Haškovcová, H. *Thanatologie : nauka o umírání a smrti*. Praha: Galén, 2000. ISBN 80-7262-034-7.

Časová náročnost

Všechny formy studia

Aktivity	Časová náročnost aktivity [h]
Účast na výuce	24
Příprava na test	20
Studium odborného textu v českém jazyce	20
Exkurze	3
Samostudium	33
Domácí příprava na výuku	20
Celkem:	**120**

Hodnotící metody

Odborné znalosti - odborné znalosti dosažené studiem předmětu jsou ověřovány hodnoticími metodami:

Zápočet

Didaktický test

Rozhovor

Předpoklady

Obecné způsobilosti - před zahájením studia předmětu je student schopen:

Zvládá práci s informacemi - kde nalézt informace, na jaké instituce se v případě potřeby obrátit.
Je schopen samostatného řešení etického problému.

Umí srozumitelně a přesvědčivě sdělovat odborníkům i širší veřejnosti vlastní odborné názory.

Vyučovací metody

Odborné znalosti - pro dosažení odborných znalostí jsou užívány vyučovací metody:

D6 - Nácvik a vytváření dovedností sociálních

B1 - Diskuse

F6 - Exkurze

Nácvik jazykových/komunikačních dovedností

Monologická (výklad, přednáška, instruktáž)

Výsledky učení

Odborné znalosti - po absolvování předmětu prokazuje student znalosti:

Je znalý etiky zdravotnického povolání dané profese.
Má znalosti z oblasti práva a vybrané legislativy oboru.
Umí odvodit spektrum profesionálů pečujících profesí ve vztahu k multidisciplinární spolupráci na řešení zdravotně sociálních situací pacientů.
Interpretuje úlohu jednotlivých členů týmu.
Má znalosti o procesu poradenství, utváření sociálního vztahu s klientem v organizacích zdravotních a sociálních služeb, ve státní správě aj. a zastupování starých, nemohoucích a duševně a dlouhodobě nemocných občanů.
Rozumí konceptům prevence, zná a interpretuje preventivní opatření v souvislosti se sociálními důsledky onemocnění.

Seznámil se s principy paliativní a hospicové péče

Chápe význam autonomie a důstojnosti umírajícího člověka
Zná specifika komunikace s umírajícími a jejich rodinami.
Má základní znalosti thanatologie a péče o pozůstalé
Orientuje se v možnostech psychosociální podpory seniorů, umírajících a jejich rodin
Zná role sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu.

Odborné dovednosti - po absolvování předmětu prokazuje student dovednosti:

Umí formulovat a zdůvodnit význam sociální práce ve zdravotnictví a její postavení mezi klinickými obory v medicíně.
Dovede obhájit pozici sociálního pracovníka v mezioborovém prostředí zdravotnických služeb.
Aplikuje poznatky na oblast sociální práce s jednotlivcem.

Umí řešit problémy v souladu s etickými principy profese.
Reflektuje osobnostní předpoklady pro výkon ZSP.
Zprostředkovává pomoc při řešení a řešení zdravotně-sociálních problémů klientů.

Posuzuje životní situaci klientů ve vztahu k onemocnění či následkům onemocnění.

Orientuje se v možnostech psychosociální podpory seniorů, umírajících a jejich rodin

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Specializace	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Zdravotně-sociální péče	Bakalářský	Prezenční	Zdravotně-sociální péče	1	24	2025	Povinné předměty	A	2	LS
Zdravotně-sociální péče	Bakalářský	Prezenční	Zdravotně-sociální péče	1	23	2025	Povinné předměty	A	2	LS
Zdravotně-sociální péče	Bakalářský	Prezenční	Zdravotně-sociální péče	1	22	2025	Povinné předměty	A	2	LS
Zdravotně-sociální péče	Bakalářský	Prezenční	Zdravotně-sociální péče	1	20	2025	Povinné předměty	A	2	LS
Sociální práce	Bakalářský	Prezenční	Sociální práce	1	19 (akred)	2025	Povinně volitelné předměty - (B2) ostatní	B	2	LS
Sociální práce	Bakalářský	Prezenční	Sociální práce	1	22	2025	Povinně volitelné předměty - (B2) ostatní	B	2	LS
Sociální práce	Bakalářský	Prezenční	Sociální práce	1	23	2025	Povinně volitelné předměty - (B2) ostatní	B	2	LS
Sociální práce	Bakalářský	Prezenční	Sociální práce	1	25	2025	Povinně volitelné předměty - (B2) ostatní	B	2	LS
Sociální práce	Bakalářský	Prezenční	Sociální práce	1	24	2025	Povinně volitelné předměty - (B2) ostatní	B	2	LS